

NATURVÄRDE SINVENTERING, SPRINGBRUNNEN

HÄSSELBY GÅRD, STOCKHOLMS STAD

2021-11-17

wsp

NATURVÄRDESVINVENTERING, SPRINGBRUNNEN

HÄSSELBY GÅRD, STOCKHOLMS STAD

KUND

Nordr Sverige AB

KONSULT

WSP Sverige AB

KONTAKTPERSONER

Tove von Euler
010 – 722 93 12
tove.von.euler@wsp.com

Elsa Fogelström
010 – 721 00 11
elsa.fogelstrom@wsp.com

UPPDRAGSNAMN
NVI Springbrunnen

UPPDRAGSNUMMER
10328637

FÖRFATTARE
Elsa Fogelström

DATUM
2021-11-09

ÄNDRINGSDATUM
2021-11-17

Granskad av
Tove von Euler

DOKUMENTINFORMATION

Naturvärdesinventering Springbrunnen, Hässelbygård, Stockholms stad.

Följande personer har medverkat:

Elsa Fogelström, fil dr. ekologi – Förstudie, fältinventering, bedömningar, kartframställning och rapportering

Tove von Euler, fil dr. ekologi – Fältinventering, kvalitetsgranskning

Omslagsbild: översiktsbild av naturvärdesobjekt 3.

Samtliga foton i rapporten är tagna av Tove von Euler och Elsa Fogelström, WSP om inte annat anges.

SAMMANFATTNING

WSP har på uppdrag av Nordr Sverige AB genomfört en naturvärdesinventering i ett mindre naturmarksområde i Stadsdelen Hässelby gård inför kommande detaljplan för bostäder. Inventeringen genomfördes enligt SIS-standard på nivå detalj, med tillägget naturvärdesklass 4 – visst naturvärde.

De värden som identifierades vid fältinventeringen var främst knutna till gamla och grova träd med värden för fåglar, vedlevande insekter och svampar. Området uppvisade ett flerskiktat buskskikt och en rik förekomst av blommande och bärande träd och buskar, vilket gynnar fåglar och pollinerande insekter. Hela inventeringsområdet ligger i utkanten av ett område utpekade som habitatnätverk för barrskogsfåglar och fungerar som födosöksområde för flera fågelarter. Detta område sträcker sig vidare norrut och västerut från inventeringsområdet.

I östra delen av inventeringsområdet utgörs de högsta naturvärdena av de grova sälgar, både levande och döda, som växer i området. Dessa bidrar till en varierad åldersstruktur och är viktiga livsmiljöer för bl.a. svampar, lavar, insekter och fåglar. Det stora inslaget av bärande buskar och träd i området bidrar till värden för fåglar, och flera artgrupper såsom trastar och småfåglar kan nyttja den rika tillgången på bär och frön för födosökning. I västra delen av inventeringsområdet var de naturvärden som påträffades främst knutna till äldre tall, men även grov asp som med sin mjuka ved utgör lämpliga boträd för fåglar. Här påträffades födosöksspår av hackspett, bohål i asp, samt två naturvårdsarter knutna till gamla tallar, som i detta fall signalerar restbiotoper med gamla träd.

Sammantaget uppvisar området i första hand värden knutna till tallskog och fåglar. Med hänsyn till de värden som påträffades och att inventeringsområdet ligger inom ett av staden utpekade barrskogssamband bedöms västra, talldominerade, området som det mest värdefulla ur naturvårdessynpunkt. Värden för fåglar finns inom samtliga naturvärdesobjekt.

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING	4
1 INLEDNING	6
1.1 METODIK OCH OMFATTNING	6
1.2 OMRÅDESBESKRIVNING	6
2 FÖRUTSÄTTNINGAR	7
2.1 TIDIGARE IDENTIFIERADE NATURVÄRDEN	7
2.2 TIDIGARE FYND AV NATURVÅRDSARTER	8
3 RESULTAT	8
3.1 NATURVÄRDESOBJEKT	11
4 BEDÖMNINGAR	14
5 REFERENSER	15

Bilagor

1. Bilaga 1, Metodik NVI

1 INLEDNING

Stockholms stad och Nordr Sverige AB planerar att bygga nya lägenheter och en markparkering i korsningen Loviselundsvägen och Stallpojksbacken, i anslutning till Hässelby bollplan i Hässelby gård, Stockholms stad (Figur 1). I samband med detta planerar man även att anlägga en ny parkering till bollplanen.

Inför arbetet med kommande detaljplan har WSP Sverige AB på uppdrag av Nordr utfört en naturvärdesinventering (NVI) i området. En fältinventering genomfördes den 19 oktober 2021 av Elsa Fogelström och Tove von Euler. Rapporten har kvalitetsgranskats av Tove von Euler.

Syftet med en naturvärdesinventering är att identifiera och avgränsa de geografiska områden i landskapet som är av betydelse för biologisk mångfald samt att dokumentera och bedöma vilka naturvärden dessa områden har. Identifierade områden och sammanställning av befintlig information redovisas i rapporten.

Denna rapport innehåller bedömningar och rekommendationer ur naturhänseende. Det är viktigt att poängtera att naturvärdesbedömningen inte är några ställningstaganden av utredningsområdets lämplighet för en exploatering.

1.1 METODIK OCH OMFATTNING

Inventeringen har genomförts enligt metodiken beskriven i SIS standard (SIS 199000:2014a och b). Enligt SIS-standard får naturvärdesinventeringar i Stockholmsregionen utföras mellan 1 april och 30 november, under förutsättning att det är snö- och isfritt samt att huvuddelen av biotopkvaliteterna och naturvårdsarterna kan identifieras och att artrikedom kan uppskattas eller mätas. Metoden bygger på att naturvärdesobjekt identifieras och bedöms med hänsyn till biotopvärde och artvärde. Utifrån dessa två parametrar klassas varje naturvärdesobjekt enligt en fyrgradig skala, där klass 1 motsvarar högsta naturvärde, klass 2 högt naturvärde, klass 3 påtagligt naturvärde och klass 4 visst naturvärde. Metodiken som använts beskrivs mer ingående i Bilaga 1.

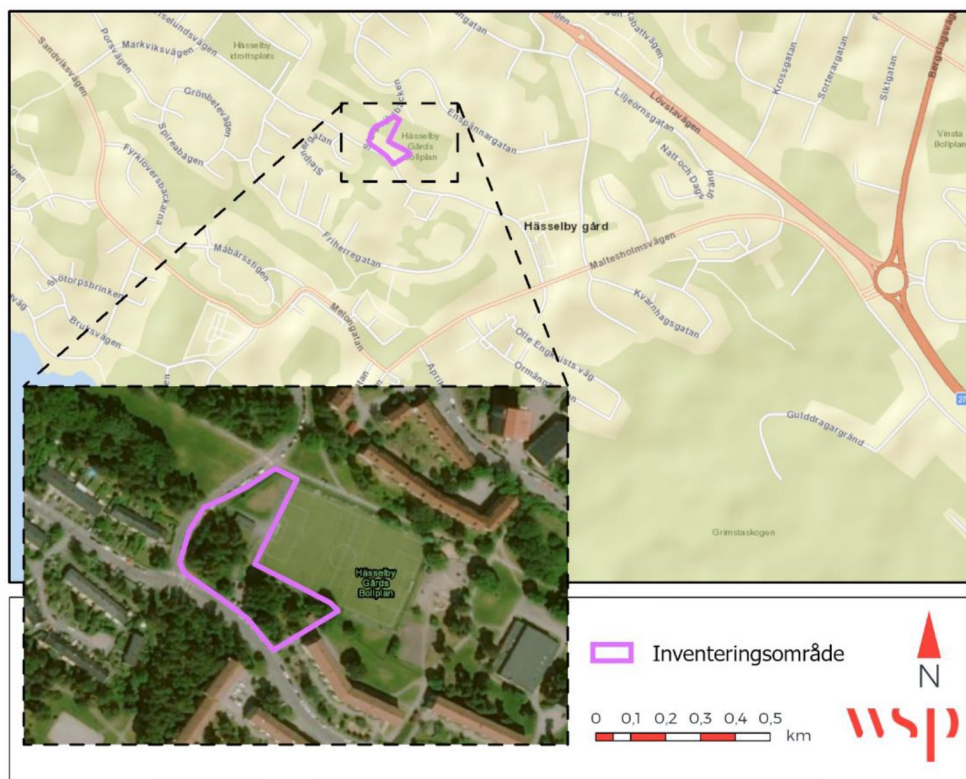
Naturinventeringen och naturvärdesbedömningen omfattade:

- Inventering av befintlig information rörande riksintressen, Natura 2000-områden, områdets eventuella skyddsvärda biotoper, rödlistade arter, naturreservat, nyckelbiotoper, m.m. Denna information har hämtats in från Länsstyrelsen i Stockholms län, Stockholms stad och ArtDatabanken.
- En naturvärdesinventering i fält på detaljnivå *fält detalj* med tillägget *Naturvärdesklass 4: Visst naturvärde* (genomförd den 19 oktober 2021) (se bilaga 1 för beskrivning av detaljeringsgrad och tillägg). Inventeringen inkluderade systematisk naturvärdesbedömning samt klassificering av områden med avseende på naturvärden som identifierats vid fältbesöket.

1.2 OMRÅDESBESKRIVNING

Inventeringsområdet har en areal på ca 0,66 ha, varav ungefär hälften består av naturmark. Naturmarken utgörs av två mindre områden längs Loviselundsvägen som separeras av hårdgjorda ytor vid infarten till Hässelby gårds bollplan (Figur 1). Den västra naturmarksdelen består av

talldominerad blandskog och den östra naturmarksdelen består av lövdominerad blandskog och öppna hållar. Vid infarten till fotbollsplanen samt i områdets nordvästra del finns intensivt skötta gräsmattor. Inom området finns även en återvinningsstation samt enstaka mindre byggnader.

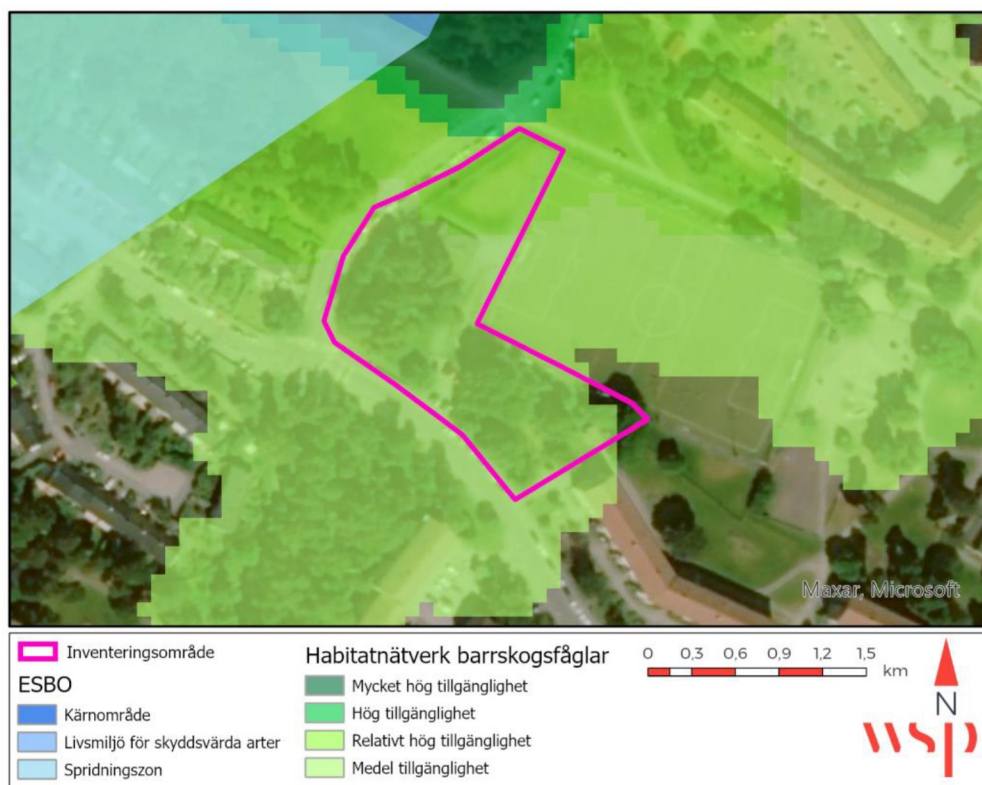
Figur 1. Översiktskarta över inventeringsområdets geografiska placering.

2 FÖRUTSÄTTNINGAR

2.1 TIDIGARE IDENTIFIERADE NATURVÄRDEN

Som del av förstudien har befintliga underlag tagits fram för att identifiera eventuella nationalparker, naturreservat, Natura 2000-områden, riksintressen för naturvård, skogliga naturvårdsobjekt från Skogsstyrelsen (Skogens pärlor), objekt som inventerats inom Ångs-och betesinventeringen (TUVA) samt objekt inom Våtmarksinventeringen (VMI) som överlappar med, eller gränsar till inventeringsområdet. Dessa uppgifter hämtades från Länsstyrelsernas geodatakatalog den 11 oktober 2021. Information om inventeringsområdet överlappar eller angränsar till områden som pekats ut som viktiga för biologisk mångfald inom Stockholms stad hämtades även från Stockholms stads öppna data den 11 oktober 2021.

Inventeringsområdet överlappar med utkanten av ett område som pekats ut som habitatnätverk för barrskogsfåglar av Stockholms stad och ligger ca 40 m utanför spridningszonen kring ett ESBO-område (ekologiskt särskilt betydelsefulla områden) (Figur 2).

Figur 2. Karta över naturvärden som angränsar eller överlappar inventeringsområdet.

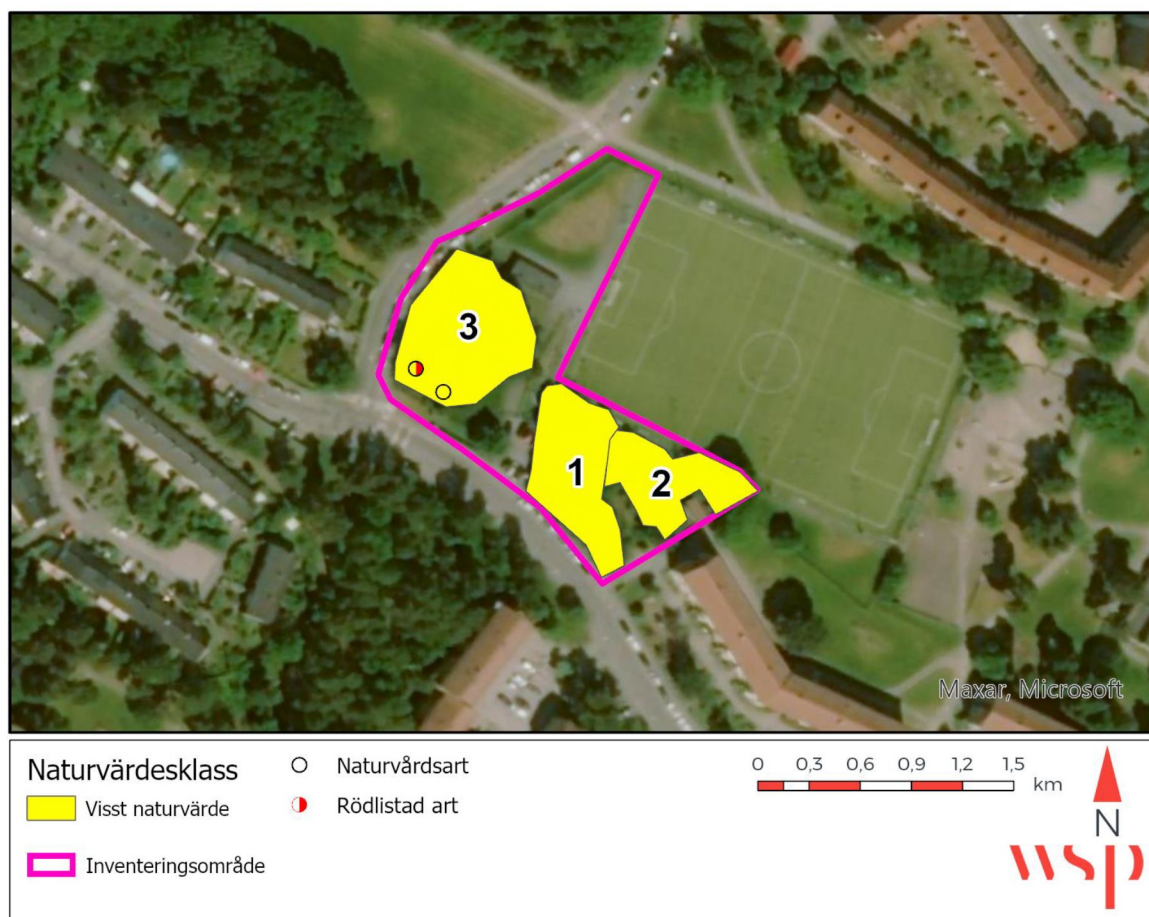
2.2 TIDIGARE FYND AV NATURVÅRDSARTER

Naturvårdsart är ett samlingsbegrepp för skyddade arter, fridlysta arter, rödlistade arter, typiska arter (inom N2000-naturtyper), ansvarsarter och signalarter. Dessa indikerar att ett område har högt naturvärde eller i sig självt är av särskild betydelse för biologisk mångfald. För mer information om naturvårdsarter, se Bilaga 1. Ett utdrag ur Artportalen gjordes den 12 oktober 2021. Utdraget omfattade inventeringsområdet med en buffert på 200m och begränsades till naturvårdsarter (fridlysta arter, rödlistade arter och signalarter). Då alla Sveriges fåglar är fridlysta begränsades utdraget till att endast omfatta rödlistade fågelarter. Resultatet av utsökningen visade att fiskmås (Rödlistad – NT) och gråtrut (Rödlistad – VU) rapporterats in utanför inventeringsområdet, inom buffertzonen. Dessa arter är inte knutna till de naturtyper som inventerats och bedöms inte häcka eller födosöka inom inventeringsområdet.

3 RESULTAT

Under fältinventeringen identifierades tre naturvärdesobjekt, varav samtliga bedömdes ha visst naturvärde (Figur 3) (objekten beskrivs i detalj i stycke 3.1). Klassningen visst naturvärde innebär att objektet har viss positiv betydelse för biologisk mångfald och används ofta för områden som tydligt påverkats av mänsklig aktivitet men där det trots allt finns biotopkvaliteter eller arter av viss positiv betydelse för biologisk mångfald. Inom inventeringsområdet finns även ytor som klassades att ha lågt naturvärde. Dessa bestod av hårdgjorda ytor, upplagsytor och intensivt skötta gräsmattor.

Två fynd av naturvårdsarter gjordes vid fältinventeringen (Figur 3). Båda dessa arter var svampar knutna till gamla tallar: Blomkålssvamp (*Sparassis laminosa*, Skogsstyrelsens signalart, Figur 4) och tallticka (*Porodaedalea pini*, Rödlistad – NT).

Figur 3. Geografisk placering av de naturvärdesobjekt och naturvårdsarter som identifierades under inventeringen.

Figur 4. Fruktkropp av blomkålssvamp.

3.1 NATURVÄRDESOBJEKT

Objekt 1: Lövbryn

Naturvärdesklass 4 – Visst naturvärde

Beskrivning: Solbelyst lövbryn med lönn, asp, sälg, björk samt enstaka ung rönn och vuxen tall. Trädskiktet är relativt ungt. I buskskiktet växer rönn, nypon, oxbär, hagtorn, skogstry, snöbär samt ask- och aspsly. Enstaka trädgårdsväxter förekommer också. Marken är bitvis blottad och fältskiktet består av bland annat fårsvingel, nejlikrot och löktrav.

Död ved påträffades i form av en döda, grova sälgar, med mulm, spår av insekter och svamppåväxt av bland annat korkmussling och eldticka. Enstaka grov tallstubbe samt enstaka lågor av lönträd observerades. Aspticka observerades på levande asp.

Biotopvärdet bedöms som visst, baserat på förekomsten av grova döda sälgar med värden för bland annat fåglar och vedlevande svampar och insekter. Förekomsten av bärande buskar och träd gynnar fåglar och pollinatörer. Artvärdet bedöms som lågt, då inga naturvårdsarter påträffades i objektet.

Biotopvärden: Solbelyst död ved, bärande buskar och träd.

Naturvårdsarter: Inga påträffades under inventeringen.

Objekt 2: Mossbeklädda hållar omgivna av bärande buskar och träd**Naturvärdesklass 4 – Visst naturvärde**

Beskrivning: Mossbeklädda, solbelysta, sluttande hållar som omges av bärande buskar och träd. I trädskiktet växer en klunga av vuxen tall samt vuxen rönn och äldre sälg. I buskskiktet växer ung ask och lönn, nypon och oxbär. Fältskiktet domineras av rödklöver och smalbladigt gräs med inslag av nävor och enstaka rölleka. Inslag av död ved i form av en död sälg samt enstaka klen, solbelyst död ved. Ett bestånd av parkolvon (snabbväxande art med hög risk att bli invasiv) påträffades mellan fotbollsplanen och det lilla huset. Födosökande fåglar (främst tättingar) observerades under hela besöket.

Biotopvärdet bedöms som visst baserat på förekomst av död och levande sälg vilket gynnar bland annat fåglar, vedsvampar samt vedlevande och pollinerande insekter. Bärande träd och buskar gynnar fåglar och pollinatörer. Solbelysta hållar gynnar bland annat lavar. Artvärdet bedöms som lågt då inga naturvårdsarter påträffades i objektet.

Biotopvärden: Död ved, solbelysta hållar och död ved, bärande buskar och träd

Naturvårdsarter: *Inga påträffades under inventeringen.*

Objekt 3: Gles talldominerad blandskog**Naturvärdesklass 4 – Visst naturvärde**

Beskrivning: Talldominerad gles blandskog med enstaka vuxen asp. Enstaka björk förekommer. I buskskiktet växer ung lönn, asp, hagtorn, måbär och nypon. Gräs och örter växer i fältskiktet. Objektet har ett sparsamt inslag av liggande död ved med enstaka grov låga med insektsgnag. I södra delen finns ett inslag av döda tallar med spår av födosök av hackspett. Vid fältbesöket observerades ett rikt fågelliv i objektet. En asp hade flera bohål för fåglar samt stamhålighet med mulm. Naturvårdsarterna talticka (rödlistad – NT) och blomkålssvamp (Skogsstyrelsens signalart) observerades i anslutning till äldre tallar.

Biotopvärdet bedöms som visst baserat på viss förekomst av död ved vilket gynnar t.ex. vedlevande svampar och insekter. Biotopvärdet baseras även på förekomst av träd med bohål samt förekomst av bärande buskar vilket gynnar bland annat fåglar och pollinerande insekter. Artvärdet bedöms som lågt då endast enstaka förekomster av naturvårdsarter påträffades i objektet.

Biotopvärden: Död ved, träd med bohål, bärande buskar och träd, rikt fågelliv.

Naturvårdsarter: Talticka (rödlistad – NT), blomkålssvamp (Skogsstyrelsens signalart).

4 BEDÖMNINGAR

Samtliga identifierade naturvärdesobjekt inom inventeringsområdet bedömdes till klass 4: visst naturvärde. De värden som identifierades var främst knutna till äldre eller döda träd med värden för vedlevande insekter och svampar, pollinerande insekter samt för fåglar. Resterade delar av inventeringsområdet, med hårdgjorda ytor, upplagsytor och intensivt skötta gräsytor, bedöms ha lågt naturvärde.

Naturvärdesobjekt 1 och 2 domineras av lövskog med inslag av vuxen tall, och i dessa områden utgörs de högsta naturvärdena av de gamla sälgar, både levande och döda, som växer i området. Dessa bidrar till en varierad åldersstruktur och utgör viktiga livsmiljöer och födokällor för bl.a. insekter, svampar och lavar. De stora inslaget av bärande buskar och träd i området bidrar till värden för fåglar, där exempelvis småfåglar och trastar kan nyttja det rika beståndet av bär och frön för födosökning under sensommar och höst.

I objekt 3 var de naturvärden som påträffades främst knutna till äldre tall, men även grov asp som med sin mjuka ved utgör lämpliga boträd för fåglar. En grov asp i objektet hade flera bohål för hålhäckande fåglar. I området påträffades även födosöksspår av hackspett men endast på enstaka träd. Detta indikerar dock att hackspettar utnyttjar området för födosökning, och med tillgång på lämpliga boträd i form av grova aspar och tallar finns förutsättning för artgruppen att kunna häcka i området framöver. Bohål som uppkommer vid eventuell häckning kan sedan utnyttjas av en mängd djurarter, däribland flertalet fågelarter, fladdermöss och ekorrar (Skogsstyrelsen 2020a). Hela inventeringsområdet ligger inom ett område utpekat som habitatnätverk för barrskogsfåglar och fungerar som födosöksområde för flera fågelarter och markytan norr om inventeringsområdets nordvästra del, där det idag ligger en intensivt skött gräsmatta, gränsar till ett område som enligt Stockholms stad har hög till mycket hög tillgänglighet för barrskogsfåglar (se Figur 2). Särskilt viktigt kan området vara för barrskogsmesar och hackspettar, då den rikliga förekomsten av död ved med insekter och frön från bärande träd och buskar är viktiga födokällor för dessa artgrupper (Skogsstyrelsen 2020a; Skogsstyrelsen 2020b).

De två naturvårdsarter som påträffades, tallticka och blomkålssvamp är båda knutna till gamla tallar och signalerar vanligtvis skyddsvärda tallbestånd med höga naturvärden eller, som i det här fallet, restbiotoper med gamla träd (Nitare 2019). Enligt Skogsstyrelsen (Nitare 2019) bör träd där blomkålssvamp växer sparas för att behålla gamla träd med höga naturvärden i landskapet.

Sammantaget uppvisar området i första hand värden knutna till tallskog och fåglar. Med hänsyn till de värden som påträffades och att inventeringsområdet ligger inom ett av staden utpekat barrskogssamband bedöms västra, talldominerade, området som det mest värdefulla ur naturvårdessynpunkt. Värden för fåglar finns inom samtliga naturvärdesobjekt.

5 REFERENSER

Webbsidor

ArtPortalen: www.artportalen.se

Länsstyrelsens geodatakatalog: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/>

Skogsstyrelsen. 2020a. *Levande träd och buskar med naturvärden*. URL: <https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/mer-om-skog/malbilder-for-god-miljohansyn/malbilder-trad-och-buskar-med-naturvarden-samt-dod-ved/levande-buskar-och-trad-med-naturvarden--exempel-2020.pdf>

Skogsstyrelsen. 2020b. *Död ved*. URL: <https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/mer-om-skog/malbilder-for-god-miljohansyn/malbilder-trad-och-buskar-med-naturvarden-samt-dod-ved/dod-ved--exempel.pdf>

Stockholms stad, Dataportalen: <https://dataportalen.stockholm.se/dataportalen/>

Kartmaterial: Esri

Litteratur

Nitare. 2019. Skyddsvärd skog, naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Skogsstyrelsen, Jönköping.

SIS, 2014: Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. SVENSK STANDARD SS 199000:2014.

SIS, 2014: Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - Komplement till SS 199000. Teknisk Rapport. SIS-TR 199001:2014.

VI ÄR WSP

WSP är ett av världens ledande analys- och teknikkonsultföretag. Vi verkar på våra lokala marknader med stöd av global expertis. Som tekniska experter och strategiska rådgivare har vi tillgång till ingenjörer, tekniker, naturvetare, planerare, utredare och miljöspecialister liksom professionella projektörer, konstruktörer och projektledare. Vi erbjuder hållbara lösningar inom Hus & Industri, Transport & Infrastruktur och Miljö & Energi. Med drygt 48 000 medarbetare på 550 kontor i 40 länder medverkar vi till en hållbar samhällsutveckling. I Sverige har vi omkring 4 200 medarbetare. wsp.com

WSP Sverige AB

121 88 Stockholm-Globen
Besök: Arenavägen 7

T: +46 10-722 50 00
Org nr: 556057-4880
Styrelsens säte: Stockholm
wsp.com